

і не відповідає дійсності. Подача інформації в такій формі навіть нелогічна, оскільки, якщо шахта відображає собівартість деякого обсягу реалізованої продукції, то має відображати вартість цього ж обсягу продукції і навпаки.

Метою складання «Звіту про фінансові результати» є надання користувачам у повному обсязі, правдивої і неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки та збитки від діяльності підприємства за звітний період. Таким чином не досягається мета складання цього документу. Все це означає, що вугільна галузь потребує докорінної зміни ставлення до неї, в першу чергу, з боку органів державного управління й контролю. Поряд із розробкою стратегії приватизації підприємств вугільної промисловості необхідно розробити методику оцінки ефективності роботи шахт з урахуванням саме тих показників, які впливають на ефективність функціонування вугільного підприємства. Деякі з загально визнаних показників оцінки фінансового стану підприємства втрачають економічний сенс при розрахунках для вугільної галузі. Наприклад, внаслідок необ'єктивного відображення фінансових результатів у фінансовій звітності власний капітал приймає негативне значення. У більшості підприємств вугільної галузі власний капітал є негативним, тобто у підприємства не має власних коштів, і, таким чином, зокрема, коефіцієнт фінансової залежності втрачає економічний сенс. З цієї причини не рекомендується розраховувати також коефіцієнти оборотності власного капіталу та завантаженості власного капіталу.

Аналогічним чином потребують додаткового розгляду й інші показники оцінки фінансового стану підприємства, що застосовуються в практиці фінансового аналізу. З усієї сукупності використовуваних в практиці фінансового аналізу показників слід відібрати ті, які відображають особливості функціонування підприємств вугільної галузі, і виключити показники, які втрачають економічний сенс у результаті визначеної збиткової діяльності шахт. І вже за відібраними показниками проводити оцінку їх фінансового стану.

З урахування всього вищевикладеного для оцінки фінансового стану вугледобувних підприємств можна запропонувати використовувати узагальнюючий показник фінансового стану підприємства - тривалість відкоригованого фінансового циклу. Відкоригований фінансовий цикл - фінансовий цикл, який враховує виробничі запаси, готову продукцію, незавершене виробництво, дебіторську заборгованість та поточні зобов'язання замість кредиторської заборгованості та який може бути визначений як виробничий цикл з урахуванням періоду обороту дебіторської заборгованості та за винятком періоду обороту поточних зобов'язань. За результатами його розрахунку можна зробити висновки про ділову активність, ліквідність, фінансову стійкість, рентабельність підприємства.

Таким чином, оцінка фінансового стану вугледобувних підприємств в процесі їх приватизації має здійснюватися з урахуванням суттєвих особливостей відображення результатів роботи шахт в звітності підприємства, які необхідно враховувати при поділі шахт на ефективно працюючі та збиткові.

Література: 1. Віннічук Ю. Державні шахти розберуть "свої" [Електронний ресурс] / Ю. Віннічук // Економічна правда. – 2012. - 09 лип. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2012/07/9/328942/>

Чайка Ю.М.,
*к.е.н., викладач кафедри економічної теорії та правознавства ДВНЗ «УДХТУ»,
м. Дніпропетровськ, Україна*

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Вибір напрямів розвитку економіки України, визначення його пріоритетів, обґрунтування державних програм їх досягнення, здійснення порівняльного аналізу з розвитком розвинених країн потребують комплексного аналізу розвитку вітчизняної економіки. Для цього вважаємо за потрібне визначити основні показники оцінки сталості розвитку національної економіки та виявити їх особливості для економіки України.

Сталий розвиток національної економіки передбачає розвиток на основі узгодженості та гармонізації економічної, соціальної та екологічної складових з метою задоволення потреб

сучасних та майбутніх поколінь. Це розвиток, який не тільки сприяє економічному зростанню держави, а ще й справедливо розподіляє його результати, оновлює навколишнє середовище й сприяє подоланню бідності.

Виділяють три напрями сталого розвитку. Економічний напрям передбачає збалансоване зростання країн з різними рівнями розвитку, ліквідацію бідності шляхом використання ресурсів та зростання добробуту членів суспільства. Соціальний напрям передбачає забезпечення в кожній країні прав та свобод людини, плюралізм, демократію, створення можливостей та доступу до основних освітніх медичних, культурних благ. Характеризує соціальні відношення членів суспільства держави і громадян, можливості та рівень розвитку особистості. Екологічний напрям зводиться до забезпечення навколишнього природного середовища екосистем, зберігання флори та фауни, раціонального використання усіх мінеральних, біологічних, екологічних та інших видів ресурсів. Визначимо напрями дослідження економічної складової сталого розвитку економіки України. Для цього пропонуємо використати такі показники, як валовий внутрішній продукт на душу населення, індекс глобальної конкурентоспроможності, індекс економічної свободи та індекс рівня глобалізації. Валовий внутрішній продукт на душу населення відображає, яка вартість заново створеної продукції припадає на одного громадянина країни. За цим показником Україна у 2011 році зайняла 134 місце, а обсяг її ВВП на душу населення (за паритетом купівельної спроможності) склав 7300 дол. США. Список країн за цим показником очолили Ліхтенштейн, Катар та Люксембург, ВВП на душу населення (за ППС) яких склав 141100, 104300 та 81100 дол. США, відповідно [1].

Індекс глобальної конкурентоспроможності відображає середньострокові перспективи економічного зростання, визначає здатність національного господарства досягти стабільного розвитку за обумовленими параметрами. Рівень конкурентоспроможності країни визначають за такими індикаторами як розвиток інституцій, інфраструктури, макроекономічного середовища, охорони здоров'я та початкової освіти, вищої освіти та професійної підготовки, ефективності товарних ринків, ефективності ринку праці, розвиненості фінансового ринку, готовності до впровадження технологій, обсягу ринку, конкурентоспроможності бізнесу та інновацій, які в свою чергу розраховуються як середньозважені групи індикаторів.

У 2012 році Україна покращила стан своєї конкурентоспроможності й зайняла 73-тє місце, що краще ніж 82-ге місце у 2011 р. та 89-тє - у 2010 р. Найкращі результати вітчизняна економіка продемонструвала за показниками інфраструктури, охорони здоров'я та початкової освіти, вищої освіти та професійної підготовки, обсягів ринку, за якими перевищала середні результати країн, орієнтованих на ефективність. Водночас такі індикатори конкурентоспроможності вітчизняної економіки як розвиток інститутів, розвиненість фінансового ринку, макроекономічної стабільності, ефективності товарних ринків та конкурентоспроможності бізнесу отримали оцінку нижчу ніж у країн, орієнтованих на ефективність. Традиційно лідерами серед країн за рівнем конкурентоспроможності є Швейцарія, Сінгапур, Фінляндія, Швеція, які у 2012 р. отримали 5,72; 5,67; 5,55; 5,53 балів, відповідно. Оцінка індексу глобальної конкурентоспроможності України склала 4,14 бали [2].

Індекс економічної свободи – агрегований показник, що включає десять факторів, які, в свою чергу, мають складну структуру і засвідчують рівень втручання уряду в економіку. Чим сильніший урядовий вплив на економіку, тим менший рівень економічної свободи. Він оцінюється на основі індикаторів торговельної, податкової та грошової політики, оцінки втручання уряду в економіку, потоків капіталів та іноземних інвестицій, характеристики рівня розвитку банківської справи, контролю за цінами та рівнем заробітної плати, захищеності прав власності, державного регулювання економіки та ступеня розвитку чорного ринку.

Упродовж 2005-2012 рр. відбулося падіння індексу економічної свободи України, в результаті якого вітчизняна економіка спустилася з 101 на 163 місце. Внаслідок цього Україна опинилася серед держав із найгіршими умовами для розвитку економіки. Найгірші показники економіка України отримала за індикаторами інвестиційної свободи, свободи від корупції, державних витрат, захисту прав власності, які склали 20,0; 24,0; 29,4; та 30,0 одиниць зі 100 можливих. Найбільшу загрозу для подальшого економічного розвитку економіки становлять збільшення державних видатків та корупція. Велику загрозу для економічної та політичної стабільності нашої економіки складає діяльність компанії «Нафтогаз», яка є слабо керованою та є тягарем для державного бюджету. Лідерами за індексом економічної свободи стали такі країни

як Гонконг, Сінгапур та Австралія, які отримали 89,7; 87,2 та 82,5 балів, відповідно. Індекс економічної свободи в Україні склав лише 46,1 бал [3].

Індекс рівня глобалізації – агрегований показник, який відображає ступінь інтеграції країни за п'ятьма показниками: інтеграцією у сфері торгівлі, інвестиціями, обміном технологіями, переміщенням робочої сили та культурної інтеграції з іншими державами. Рівень глобалізації вітчизняної економіки упродовж періоду 1995-2011 рр. зріс, внаслідок чого Україна перемістилася з 58-го на 44-те місце, яке вона утримує упродовж трьох останніх років. У період з 1995 по 2011 рр. відбувся приріст внутрішніх і зовнішніх прямих інвестицій з 0,7 % ВВП (при середньому показнику індексу 3,6%) до 4,1% (при середньому показнику 4,5%). Покращився розвиток туризму у розрахунку на 1000 осіб з 202 (при середньому показнику 857) до 938 (при середньому показнику 1308). Позитивним фактором рівня вітчизняної глобалізації є обсяг торговельних надходжень (тобто відсоток суми експорту та імпорту у ВВП), який з 1995 р. залишається на рівні вище середнього індексу. Взагалі упродовж 2011 р. відбулося зростання індикаторів, які характеризують розвиток торгівлі та культури і зменшилися показники інтеграції капіталу, робочої сили та технологій [4].

Таким чином, оцінивши ступінь розвитку економіки України за показниками економічної складової розвитку слід зробити наступні висновки. По-перше, Україна значно відстає від показників розвитку розвинених країн за всіма розглянутими показниками оцінки економічної складової сталого розвитку. По-друге, показник ВВП на душу населення в Україні є дуже низьким, що є причиною низького рівня не тільки економічної, а й соціальної та екологічної складових сталого розвитку. По-третє, відмічено позитивну динаміку показників індексу глобалізації та конкурентоспроможності, які зростали останні шість років і за якими Україна займає 44 та 73 місце, відповідно. По четверте, визначено негативну тенденцію змін показнику індексу економічної свободи, який знижується упродовж семи останніх років і за яким Україна займає лише 163 місце, що дуже стримує розвиток політичних, економічних та соціальних складових розвитку економіки.

Література: 1. Country Comparison [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.indexmundi.com/g/r.aspx>. 2. The Global Competitiveness [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.weforum.org>. 3. Index of Economic Freedom [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://heritage.org/research/futures/index/country>. 4. Всі новини. Консолідоване джерело новин.- 24 січня 2012. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: :<http://www.vsinovyny.com/431628>.

Шквірко І.М.,

студентка 4 курсу

Науковий керівник: Босак А.О.,

*к.е.н., доцент кафедри менеджменту міжнародного підприємництва
Національного університету "Львівська політехніка",*

м. Львів, Україна

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ПЕРЕХОДУ УКРАЇНИ ДО МОДЕЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Початок ХХІ ст. ознаменувався втручанням людини у світ природи; антропогенні зміни, які мають місце в сучасному світі призводять до глобальних катастроф і становлять серйозну загрозу для існування майбутніх поколінь. У зв'язку з цим виникає потреба у переході до нової більш дієвої та альтернативної моделі розвитку світу – моделі сталого розвитку. Кожна країна світу, зокрема і Україна, повинна обрати свій шлях переходу до сталого розвитку. Становлення такої моделі в кожній країні відбувається по-різному і враховує: її теперішній стан; авторитет у світі; політичну та економічну ситуацію; географічне розташування; забезпеченість природними ресурсами та корисними копалинами; розвиток промисловості; науково-технічний потенціал; соціальну, екологічну та структурну політику в країні.

Новою парадигмою розвитку українського суспільства, яка є узгодженою з більшістю країн світу, розглядається парадигма сталого розвитку. Сталим є розвиток, який задовольняє потреби суспільства, не ставлячи під загрозу спроможність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Сталий розвиток – це система взаємоузгоджених управлінських, економічних,